

Dichi Wit is drama

De jonge, op Curaçao geboren theatermaker en actrice Dichi Wit omschrijft zichzelf als 'drama'. Het komt er spontaan uit en als ik vraag het te herhalen, brengt ze het anders en doordachter. Maar onze eerste kennismaking staft echter haar eerdere woorden.

DOOR SOLANGE HENDRIKSE

Een act uit *Halfweg*.

FOTO'S SOLANGE HENDRIKSE

Groepsfoto met Dichi helemaal rechts. Cast afstudeerjaar 2012 Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, voorstelling *Delitto*.

FOTO PRIVÉCOLLECTIE

Als ze nog niet aanwezig is voor onze afspraak, wordt er over en weer bezorgd gebeld of iemand weet waar ze is, want niet op tijd zijn is niets voor haar. Dan komt ze luttele minuten later aangelopen, een voor het oog Nederlands uitzien meise, sjouwend met een kist die ze ergens neerploft en is ze zich ervan bewust dat ze niet op tijd is. Haar ogen dwalen af naar een bakje eten op tafel, van een collega. „Ohh dus jij bent wel eten gaan halen. Ik heb geen tijd gehad en ik heb hongerrr.” Drama... Nadat ze haar hongergevoel heeft gestild en wat op adem is gekomen in de zinderende hitte, is ze er klaar voor om over haar aanstaande solovoorstelling te vertellen.

26 Jaar oud, geboren en getogen op Curaçao, heeft ze al verschillende theaterstukken op haar naam staan en voelt deze actrice en theatermaker, die afstudeerde aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, zich een mengeling van rassen, verbonden met het culturele erfgoed van haar voorouders, wat haar steeds weer inspireert en heeft aangezet tot haar nieuwe solovoorstelling *Halfweg*, die

op 3 en 4 november in Teatro Luna Blou wordt opgevoerd. In dit stuk vraagt zij zich af wie of wat ze eigenlijk is. Ze omschrijft zichzelf als een blanke Antilliaan met Surinaamse roots. *Halfweg*, naar het Nederlandse dorpje met de gelijkkluidende naam, waar haar Nederlands/Duitse grootmoeder en Chinees/creoolse uit Suriname afkomstige grootvader, die een prominente rol in haar leven hebben gespeeld, een groot deel van hun leven hebben gewoond. Het dorpje staat ook voor de fase waarin zij zich in haar leven bevindt en de plek waar haar personage in het leven start.

Was zang haar passie toen ze op 17-jarige leeftijd naar Nederland ging om Chinese taal en letterkunde te gaan studeren, de drang om te zingen was echter zo groot dat ze uiteindelijk op zoek ging naar een creatievere studie. Ze kwam terecht op de Amsterdamse toneel- en kleinkunstacademie, waar ze niet alleen leerde theater te maken, maar ook kon zingen en daar leerde ze tevens hoe met muziek en theater het spel te combineren, er een soort potpourri van te maken vanuit alle voor haar leuke ingangen, wat uiteindelijk resulteerde in haar verschillende voorstellingen, waarin ze alles wat er aan cultureel erfgoed in haar genesteld zit, heeft proberen te verwerken. Een Nederlands uitzien meise, maar als je haar begint te kennen, merk je al gauw dat er niets Nederlands in haar zit. Niet haar spraak en ook niet in haar doen en laten. Daar werd ze in Nederland meteen al mee geconfronteerd, dat men niet snapte dat ze zich niet Hollands gedroeg.

Een optreden in *The Musical* bij Andre Hazes heeft ze als een ontzettend leuke tijd ervaren en was tevens een belangrijke periode in haar leven, waar ze veel heeft geleerd van deze eerste grote en heel erg commerciële productie, die vaak werd gespeeld. Wit: „Ik had toen nog niet veel grote dingen gedaan. Ik ben toch een beetje een eigenzinnig (komt er voorzichtig naar woorden zoekend en haperend uit) persoon. De dingen worden getypecast in Nederland, heel erg zelfs, en dan is

het toch een probleem dat je me als blank meisje wel kan casten, want ik ben blank, maar dat ik niet zo reageer of praat als een blank meisje. Dat is een rare ervaring, want ik ben misschien wel blank, maar op Curaçao opgegroeid, dus Antilliaan en dat is iets van jezelf. Waar plaats je een blanke Antilliaan nu? Ik kan mezelf natuurlijk wel aanpassen en doen alsof ik Nederlands ben, dat heb ik dan geleerd, maar dat voelt niet prettig. Om die reden ben ik op zoek gegaan naar hoe ik verder het vak dat ik leuk vind, kan doen en daarbij toch mezelf kan blijven. Toen kwam het erop neer om zelf te gaan creëren en dat doe ik ook in mijn voorstelling *Halfweg*, samen met Milushka Birge die me begeleidt en met de hulp van Albert Schoobaar. Het is een voortzetting van een voorstelling waarmee ik in het derde jaar van mijn studie een poging heb gedaan om mijn eerste kleine solo van 30 minuten te presenteren.”

Jeruzalem, waar ze voor een stageperiode was, samen met een collegevriendin, gaf haar ook inspiratie. Daar herkenden zij en haar vriendin veel van wat er in henzelf omging. Allebei van een andere nationaliteit en geen 'thuis' en op zoek naar hun eigen ik, zoals er velen in Jeruzalem zijn die zich afvragen wie daar wel mag zijn en wie niet.

Daaruit ontstond Wits toneelstuk *Knooppunt Jeruzalem* in 2013. Ook *Immer zu* geïnspireerd door haar verre Duitse afkomst, een muzikale eindvoorstelling met gedichten en zang op het IT-festival, een afstudeerprogramma voor alle toneel- en dansscholen, heeft bijgedragen aan die zoektocht, die zich nu uiteindelijk in *Halfweg* voortzet.

Halfweg is het dorp in Nederland waar haar Surinaamse opa en Nederlands-Duitse oma, kinderen hebben gekregen, die gedeeltelijk daar en op Curaçao werden opgevoed, toen het gezin naar de tropen verhuisde. *Halfweg* staat dus voor een plek waar Wits personage in het leven start. Wit: „Het is op zoek gaan naar wat je identiteit is, maar het is iets verder dan dat, misschien. Maar in ieder geval heb ik vier punten waar ik tus-

senin sta en die allemaal met mij te maken hebben: het verleden van mijn Surinaamse opa, Nederland, Curaçao en verder de toekomst. Wie wil ik worden, gebaseerd op al die verschillende machten die om mij heen staan. Maar ik hou wel van zoiets, ik hou wel van pittige kost of zo. Mijn Surinaamse opa is dus eigenlijk de motor geweest voor het verhaal. Doordat hij als enige van mijn grootouders is overleden en hij de enige Surinaamse opa is die mij snapt...laat zeggen, we zijn uit twee heel verschillende werelden, maar hebben veel met mekaar gemeen. Door hem en door mijn moeder ben ik op Curaçao geboren. Toen hij als leeraar naar Curaçao kwam, is het ook voor mijn moeder begonnen dat zij zich hier thuis ging voelen. Verder het feit dat zowel hij als ik, wij allebei, als migranten in Nederland waren. Hij vanuit Suriname en ik vanuit Curaçao. In Nederland, ook al heet ik Wit en ben ik blank, heb ik het toch wel moeilijk gehad om daar mijn plek te vinden. We zouden nu allebei misschien wel, omdat we uit een Caribische plek komen, onder de noemer gelukszoekers zijn gevallen, zoals je tegenwoordig iedereen noemt die naar Nederland gaat. Dat hebben we beiden overeen en heeft mij allemaal geïnspireerd tot het maken van deze voorstelling. Daarbij was er ook een innerlijke drang om het verhaal te willen vertellen. Waarbij er telkens wel weer wat bij komt. Zo is het verhaal nu heel anders dan toen ik het voor het eerst maakte.

Maar de drang om iets van dat verhaal te vertellen, is altijd gebleven en ik kan het ook niet in woorden uitleggen, maar misschien heeft dat allemaal te maken met wie ik ben. Ik ben nu natuurlijk ook op een leeftijd waarop ik heel graag wil manifesteren wie ik ben.

Halfweg is een voorstelling waarvan ik van mezelf weet dat het een eeuwige interesse blijft. Het gaat er voornamelijk om, dat heb ik niet in persberichten gezegd, omdat ik het als een surprise wilde laten, maar het gaat erom dat mijn opa, mijn inspirator, een man was die gesplitst was in twee culturen, na-

melijk uit een creoolse vader en een Chinese moeder, iets wat vroeger heel erg ongewoon was. Daarover zei hij ooit er heel graag een boek over te willen schrijven. Het is er helaas niet van gekomen en het heeft mij altijd heel erg gefascineerd wat het voor hem heeft moeten betekenen om in twee verschillende culturen te zijn opgegroeid, waarbij de wereld je misschien anders bekijkt dan dat je van binnen bent.

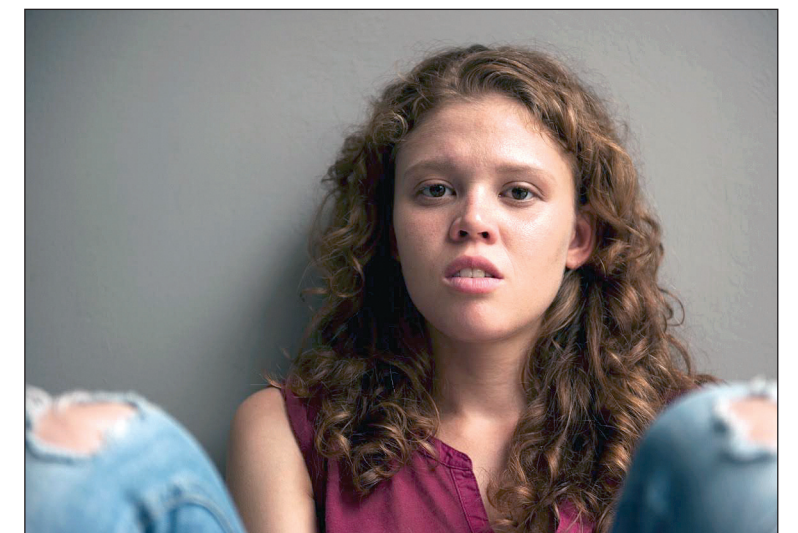
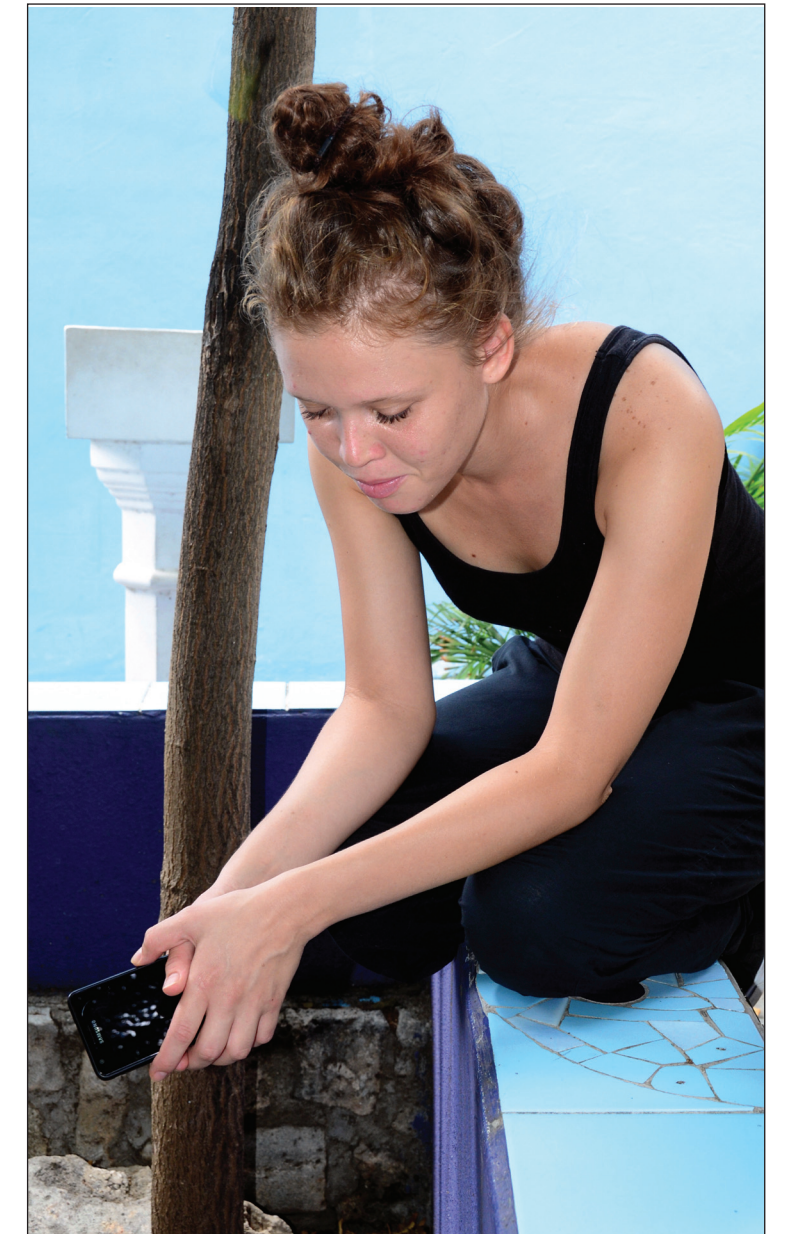
En Ik? Omdat ik er wel blank uitzie en het niet helemaal ben, weet ik dat het zeker uitmaakt wat iemand is. Toen ik in Nederland was, werd het pas belangrijk wie ik was. Daarvoor was ik gewoon werelds opgevoed en maakte kleur niet veel uit. Maar in Nederland, omdat ik op de toneelschool terecht kwam en daar heel erg werd gezocht naar wat je bent, maakte dat me anders. En misschien omdat het Nederland is, daar werd mijn identiteit volledig uitgeplozen. Daardoor kwam het er van dat ik deze voorstelling ben gaan maken, omdat ik echt ben gaan zoeken naar mijn roots, informatie die ik niet aan me voorbij wilde laten gaan, omdat het een gift is, vind ik, iets dat je hebt meegekregen. Tegelijkertijd was het een zoek-

tocht van hoe word ik inderdaad een mens, wat maakt mij menselijk en hoe moet ik leven om met mensen op een menselijke manier om te gaan. Hoe word ik een goed mens. Aan de ene kant ben ik ze wel dankbaar in Nederland dat ze me zo hebben uitgeplozen, waardoor ik anders naar het leven ben gaan kijken. Het is nu meer dat kennis macht is en ik heb geleerd bepaalde dingen van me af te zetten. Vandaar nu dus ook het stuk, omdat dit onderwerp van wat mij lastig valt of wat ik met me meedraag mij heel erg bezig houdt. Ik wil het per se vertellen. In het echte leven maakt het natuurlijk niet uit wie je bent, of wat je bent. *Halfweg* is gewoon een leuke gezellige voorstelling, fleurig, kleurrijk, en gaat over hoe een klein iemand groot is geworden en herinneringen ophaalt van haar opa. En het is vooral heel erg muzikaal ingespeeld, de bedoeling is dat mensen geëntertand worden, het is geen geschiedenisles maar echt iets om de mensen te vermaken en hopelijk krijgen ze ook een mooie boodschap mee.”

De solovoorstelling *Halfweg* vindt plaats in Teatro Luna Blou op dinsdag 3 november en op woensdag 4 november om 19.30 uur.

In de tuin van Teatro Luna Blou, in afwachting van de technicus, om aan haar repetitie te beginnen.

Eurydice 'Dichi' Wit.

FOTO SELWYN DE WIND

Theatermakers Milushka Birge en Dichi Wit.